अतिप्रदान रकमेच्या अनुषंगाने शासकीय
कर्मचाऱ्याकडून वचनपत्र घेण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांकः संकीर्ण-२०२१ / प्र. क्र. ५२ /सेवा-३

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजगुरू चौक, मुंबई ४०० ०३२
तारीख: २२.११.२०२१

वाचा -

१) सिव्हील अपील क्रमांक ३५०० / २००६ (पंजाब व हरीयाणा उच्च न्यायालय व इतर विरुद्ध जगदेव सिंग) यामधील मा. सर्वोच्च न्यायालय, नवी दिल्ली यांचा दिनांक २९.०७.२०१६ चा अंतिम निर्णय

२) मा. उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथे दाखल झालेल्या याचिका क्रमांक ३४८०/२०२० मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने दि.१५.०९.२०२१ रोजी दिलेला न्यायनिर्णय

३) अतिरिक्त सरकारी वकील, मा. उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ यांचे पत्र क्रमांक जीपीएचसीएबीडी/उब्ल्यूपी/७६६५/२०२१, दि.२१.०९.२०२१

प्रस्तावना -

गट-अ, गट-ब, गट-ब (अराजपत्रित), गट-क व गट-ड मधील राज्य शासकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना, त्यांच्या सेवाकाळामध्ये विविध प्रसंगी, त्यांना नियमानुसार अथवा कायद्यानुसार देय व अनुज्ञेय ठरत नसतांना (Excess of their entitlements), शासकीय रकमांचे अतिप्रदान (Excess payment) होत असल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आलेले आहे. काही प्रसंगी अतिप्रदान झाल्याचे, भविष्यात आढळून आल्यास, अशा अतिप्रदानाची रक्कम, कर्मचारी शासनास परत करेल, अशा आशयाचे वचनपत्र (Undertaking), संबंधित शासकीय कर्मचाऱ्याकडून घेतले जाणे आवश्यक असतांना काही प्रकरणी वचनपत्र घेतले गेले नाही. परिणामी, अशा अतिप्रदानित रकमेची वसुली सुरु केल्यास कर्मचारी त्यास विरोध करत असल्याची बाब शासनाच्या निदर्शनास आली आहे.

परिपत्रक -

राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांना, त्यांच्या सेवा काळात होणाऱ्या अतिप्रदानाच्या रकमांची वसुली क्षमापित (Exemption from recovery of excess payment) करण्याबाबतच्या अनुषंगाने मा. उच्च न्यायालय, औरंगाबाद खंडपीठ येथे दाखल झालेल्या याचिका क्रमांक ३४८०/२०२० मध्ये मा. उच्च न्यायालयाने दि.१५.०९.२०२१ रोजी आदेश पारीत केले आहेत. मा. उच्च न्यायालयाच्या सदर आदेशातील परिच्छेद क्रमांक ९ व १० खालीलप्रमाणे आहे.

> "9. Before Parting with this matter, we deem it appropriate to record that we are coming across such cases practically everyday. Most of the cases are in connection with the various zilla parishads and State instrumentalities. In most of the cases, there is no undertaking executed by the beneficiary. We cannot ignore the fact that in such cases, the employee, though disentitled, has pocketed the tax payers amount.

10. We, therefore, deem it appropriate to direct the Chief Secretary of the State of Maharashtra to issue appropriate directions to all the departments of the State Government and local authorities/bodies, to mandate executing of undertakings from employees, who would be beneficiaries of pay fixation or calculations of increments or any similar calculations with regard to monetary benefits. It shall be stated that in such undertakings that they would refund excess amounts if subsequently found to have been paid in excess. This would be in the interest of the State Exchequer and would also control excess payments which cannot be recovered subsequently. The Chief Secretary shall consider the judgement delivered by the Hon'ble Apex Court in *Jagdev Singh* (Supra), wherein the Hon'ble Apex Court has concluded that if an undertaking is executed by such a beneficiary at the time of receiving monetary benefits, he would be liable to repay the said amount to the employer. "

शासकीय खजिन्यातील निधी हा करदात्यांकडून जमा करण्यात आलेला सामान्य जनतेचा पैसा आहे. कोणत्याही प्रकारे करदात्यांच्या पैशांचा अपव्यय होणार नाही, या दृष्टीने भविष्यात वसुल न होऊ शकणाऱ्या अतिप्रदान होणाऱ्या रकमेस पायबंद घालणे गरजेचे आहे. ही बाब विचारात घेता मा. उच्च न्यायालयाने उपरोक्त आदेशान्वये मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या श्री. जगदेव सिंग या प्रकरणी दिलेल्या न्यायनिर्णयाचा आधार घेऊन "लाभधारकांना कोणत्याही रकमेचे प्रदान करण्यापूर्वी, त्याला शासनाकडून कोणत्याही रकमेचे अतिप्रदान करण्यात आले आहे, असे भविष्यात निदर्शनास आल्यास अशी अतिप्रदानाची रक्कम लाभधारक, शासनास परत करण्यास बांधील राहील अशा आशयाचे लिखीत वचनपत्र (Undertaking) घेण्यात यावे", असे शासनास आदेशित केले आहे.

या द्वारे सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग / शासकीय कार्यालये / स्थानिक स्वराज्य संस्था / अनुदानित संस्था / स्वायत्त संस्था यांना सुचित करण्यात येते की, कर्मचाऱ्याला कोणत्याही प्रसंगी जसे की, वेतननिश्चिती / वेतनवाढी / अथवा इतर कोणत्याही आर्थिक लाभाच्या / प्रदानाच्या अनुषंगाने अतिरिक्त प्रदान झाल्याची बाब भविष्यात शासनाच्या निदर्शनास आल्यास अतिप्रदानित रक्कम शासनास परत करण्याचे वचनपत्र (Undertaking) संबंधित कर्मचाऱ्याकडून त्यांच्या सेवाकालावधीत एकदाच घेण्यात यावे. जे कर्मचारी सद्य:स्थितीत शासन सेवेत आहेत त्यांच्याकडून हे वचनपत्र या परिपत्रकाच्या दिनांकापासून ३ महिन्यांच्या आत घेण्यात यावे. तथापि जे कर्मचारी सेवानिवृत्त होत आहेत त्यांच्याबाबत तात्काळ त्यांच्या सेवानिवृत्तीपूर्वी घेण्यात यावे. जे कर्मचारी शासन सेवेत नव्याने दाखल / नियुक्त होतील त्यांच्यासंदर्भात हे वचनपत्र नियुक्तीच्या १ महिन्याच्या आत घेण्यात यावे. हे वचनपत्र शासनास विहीत वेळेत भरुन देणे संबंधित अधिकारी / कर्मचारी यांना बंधनकारक आहे. सदरचे वचनपत्र संबंधितांनी विहीत कालावधीत न दिल्यास त्यांचे त्यापुढील (विहीत कालावधीनंतरचे) वेतन रोखण्याबाबत आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी कार्यवाही करावी. हे वचनपत्र संबंधित कर्मचारी / अधिकारी यांच्या संपूर्ण सेवा कालावधीसाठी लागू राहील याची सर्वांनी नोंद घ्यावी. तसेच हे वचनपत्र घेतल्याबाबतची नोंद सेवापुस्तकात घेण्यात यावी. तसेच सदरचे वचनपत्र सेवापुस्तकात जोडण्यात यावे. सदर कार्यपद्धतीचे पालन करण्याची प्राथमिक जबाबदारी आहरण व संवितरण अधिकारी यांची राहील. सदर कार्यपद्धतीचे पालन न

झाल्यास संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी योग्य त्या कारवाईस पात्र राहतील याची नोंद घ्यावी. (वचनपत्राचा नमूना सोबत जोडला आहे.)

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेताक २०२१११२२१३२०५७८३०५ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

SITARAM JANARDAN KUNTE

Digitally signed by SITARAM JANARDAN KUNTE
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=9815c3f980028edcb4508e57abe4358049e7f22849abba46cc29adaf9ed9088f, pseudonym=742A553230A8F887226591AE50C137CBDD9B9D72, serialNumber=19E146BF1D34C1BF410061C664DB28C5068DEEBB4A5EF5BC572D50ECC3993F91, cn=SITARAM JANARDAN KUNTE
Date: 2021.11.24 10:52:22 +05'30'

(सीताराम कुंटे)
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१.सर्व अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई -३२.

२. सर्व प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२.

३.सह सचिव, विधि व न्याय विभाग, ए शाखा / एम शाखा / नागपूर / औरंगाबाद

४. उप सचिव, मुख्य सचिव कार्यालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.

५. सरकारी वकील, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई उच्च न्यायालय, (अपिलीय शाखा)(रिट सेल), मुंबई

६. सरकारी वकील, मा. उच्च न्यायालय, मुंबई उच्च न्यायालय, (मूळ शाखा), मुंबई

७. सरकारी वकील, मा. उच्च न्यायालय, उच्च न्यायालय, नागपूर / औरंगाबाद

८.संचालक, लेखा व कोषागारे, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई

(शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्रमांक संकीर्ण -२०२१/प्र.क्र.५२/सेवा-३,
दिनांक २२.११.२०२१ चे सहपत्र)

वचनपत्र

मी, श्री. / श्रीमती ...., ...या कार्यालयात, ... या पदावर कार्यरत आहे. मला शासनाकडून कोणत्याही प्रसंगी जसे की, माझी शासनसेवेत नव्याने नियुक्ती होईल तेव्हा किंवा अन्य प्रकारे वेतननिश्चिती / वेतनवाढी / अथवा इतर कोणत्याही आर्थिक लाभाच्या / प्रदानाच्या अनुषंगाने **माझ्या संपूर्ण सेवा कालावधीत,** नियमानुसार अथवा कायद्यानुसार देय व अनुज्ञेय ठरत नसतांना (Excess of entitlements), अतिरिक्त रक्कम प्रदान झाल्याची बाब सद्य:स्थितीत / भविष्यात शासनाच्या निदर्शनास आली / आल्यास, याद्वारे मी असे वचनपत्र देतो की, परिगणनेतील त्रुटीमुळे अथवा कोणत्याही कारणास्तव सदर रकमेमध्ये काही जादा रकमेचे प्रदान केल्याचे सद्यस्थितीत / भविष्यात, शासनाच्या निदर्शनास आल्यास अशी अतिप्रदानाची रक्कम शासनास समायोजन / रोख स्वरुपात परत करण्यास मी न चुकता बांधील आहे / राहील.

ठिकाण : सही

दिनांक: नाव.............................

पदनाम........................